

італійських засобах масової інформації, прослідкували еволюцію літературних власних імен.

Список використаних джерел:

1. Рылов Ю.А. Имена собственные в европейских языках. Романская и русская антропонимика. Курс лекцій по межкультурной коммуникации / Ю.А. Рылов. – М.: АСТ: Восток – Запад, 2006. – 311 с.

2. Il nome e la legge – [Електронний ресурс] : стаття – Режим доступу до статті : <http://genitoricrescono.com/il-nome-e-la-legge/>

3. I segreti di Pulcinella – [Електронний ресурс] : стаття – Режим доступу до статті: <http://cerca.unita.it/ARCHIVE/xml/45000/44322.xml?key=Sergio+Givone&first=21&orderby=1&f=fir&dbt=arc>

Джим А.Ю.

студентка,

Сумський державний університет

ПРИВІТАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Поняття дискурсу – це одне з основних досліджуваних понять лінгвістики. Це досить складне, комунікативне явище поєднує екстралінгвістичні та когнітивні елементи, тому даний термін можна назвати центральним у лінгвістиці.

Вперше термін «аналіз дискурсу» був введений американським лінгвістом Зеллігом Харрісом. Він використовував даний термін для аналізу зв'язного мовлення, за допомогою дистрибутивного методу. Згодом термін розпочали асоціювати з німецьким терміном «Textlinguistik», а також із терміном «linguistica del testo» за роботами Е. Косеріу [2], тобто два поняття «дискурс» і «текст» почали ототожнювати. Їх розмежування почалося наприкінці 70-х – напочатку 80-х років ХХ століття [8, с. 670].

Відомий дослідник дискурсу Т. ван Дейк [10] визначає такі значення даного терміну: 1) у широкому розумінні дискурс може бути письмовим, мовленнєвим, а також мати як вербальну складову, так і невербальну; 2) у вузькому ж значенні дискурс – мовленнєвий чи письмовий вербальний продукт комунікативної дії; 3) як конкретна розмова дискурс завжди пов'язаний з контекстом та конкретними умовами; 4) як тип розмови дискурс пов'язаний не з конкретними комунікативними діями, а з типами вербальної продукції; 5) дискурс як жанр, наприклад, науковий дискурс, дискурс привітання, політичний дискурс, і т. д.; 6) як узагальнене уявлення про певну історичну спільноту, культуру, період.

В.В. Красних, у свою чергу, трактує дискурс як вербалізовану мовленнєво-мисленнєву діяльність, що включає лінгвістичні та екстралінгвістичні компоненти, при цьому текст – це елементарна одиниця

дискурсу [3, с. 190], тобто у підході дослідниці текст визначається через дискурс або дискурс через текст, і ці два поняття є взаємопов'язаними.

На думку М.Л. Макарова, дискурс містить у собі взаємодію, діалог, має інтерактивну природу [5; 6]. Дискурс – це певне соціолінгвістичне утворення, яке продукується завдяки адресату та адресанту у конкретних комунікативних, прагматичних і соціальних умовах, ситуаціях [7]. Саме цього визначення ми і дотримуємося у даній роботі.

Вираження привітання – це типові ініціальні формули, які виступають свого роду комунікативним зачином, який виконує фатичну мовну функцію, вони виявляють ввічливість адресанта. Носії мови починають розмову з виразу доброзичливості, переважно певного побажання, задають «етикетний тон» всьому спілкуванню, визначаючи ситуацію, набір диференціальних ознак і т. д.

Варто зазначити, що елементи дискурсу привітання в першу чергу призначені для маркування соціальних відносин, що виникають в процесі комунікативного акту [4, с. 193]. Знання цих маркованих елементів необхідне як під час спілкування в малих та однорідних соціальних групах, так і під час спілкування представників різних соціальних груп і навіть представників різних націй. Однак, необхідно враховувати, що, незалежно від мови та менталітету, спілкування між людьми проходить на трьох рівнях: офіційному, нейтральному та фамільярному. Кожному рівню відповідає притаманний саме йому стиль мовлення, за допомогою якого ми можемо розмірковувати про рівень знайомства, зв'язки, а також про соціальний статус співрозмовників.

Формула «*Hi! How goes it?*» репрезентує фамільярне привітання, яке пов'язане з досить близьким рівнем знайомства співрозмовників, у той час як під «*Good morning/afretnoo/evening*» розуміється формальний/офіційний або нейтральний рівень прояву ввічливості. Досить часто співрозмовники висловлюють привітання, використовуючи формули «*Nice to meet you!*» або «*How do you do?*»

Прикладом схожого типу привітання може наступний уривок з художнього твору:

«*Nice to meet you!*» he exclaimed, surprised by John's nudge. He threw John a «*why-did-you-do that?*» look. Izumi smiled. She could tell Terry felt out of place. «*Hello, again,*» she said pleasantly. «*I never thanked you for helping me last week. (silence) Thank you, Terry*» [9, p. 52].

З наведеного фрагменту можна зробити висновки, що співрозмовники знайомі досить добре, спілкуються на фамільярному рівні, адже форма їх спілкування носить неофіційний характер (звертання на ім'я, люб'язна манера вимови, радісний вигук від здивування).

Варто зазначити, що в англійській мові є скорочена форма привітання, яка є неофіційною та використовується у спілкуванні добре знайомих одне з одним людей або людей, які займають приблизно однакове соціальне положення (наприклад, клерки в офісі, сусіди по будинку) – «*Morning!*» [1, с. 272]. У даному випадку первинне значення (побажання та констатація доброго ранку) формули привітання не втрачається, а навіть урізноманітнює

мовлення та надає йому відтінок рівності між людьми. Цей варіант є неформальним способом привітатися.

В англійській мові після традиційного привітання «*Hi! Hello! Good Morning!*» etc. часто можна почути запитання типу «*How are you?*» При цьому людина, яка поставила запитання, не очікує почути від співрозмовника детальної розповіді про його справи чи здоров'я, навіть якщо є час, щоб розповісти про це. Це свого роду вираження дружніх почуттів до співрозмовника. Традиційно обмін привітаннями такого типу відбувається наступним чином:

«**Hello, Joshua**, *I'm so glad you're here again*» **she said sweetly**. *She was stoned again.* «*Hi Mary Jane, how are you doing? Malone asked, «Why don't you show me how to operate the VCR, I need to watch some tapes».* *She grabbed his arm with both hands.* «*Sure, come on. We'll watch together*» [13, p. 95].

У семантичному плані дана вітальна конструкція містить заохочення до комунікації (**Hello, Joshua**) та вияв емоційного стану адресанта (*I'm so glad you're here again*). Вживання імені співрозмовника вказує на повагу та прихильність до нього. Також привітання «*Hi Mary Jane, how are you doing?*» демонструє турботу адресанта щодо адресата, показує, що перший сумує та переймається за останнього, автор використав так би мовити подвійне привітання, щоб підсилити важливість моменту зустрічі. Слова автора **she said sweetly** дають змогу зрозуміти, що дівчина відчуває певний рівень симпатії до хлопця та що це виключає нейтральність розмови.

Аналізуючи привітання сучасних американців, відомий американський дослідник та психіатр А. Шеффлен відмічає, що основними моментами привітання (як процесу), є: орієнтація (очі та обличчя), кінесичні рух, який називають «спалах брів» (eyebrow flash), вербальна формула привітання, жест привітання, в якому бере участь долоня. [12, с. 38]. Привітання виражають бажання розпочати розмову, слугують часовим поясненням того, коли і як відбувся контакт [1, с. 271].

Особливість фізичного контакту співрозмовників залежить від стосунків, часу, який минув після попередньої зустрічі тощо [12, с. 38-39]. Наприклад:

«*He had her hands in both of his and, as always, there was something hot and vital and exciting about his grip. Before she quite knew what he was about, he had bent and kissed her cheek, his mustache tickling her. As he felt the startled movement of her body away from him, he hugged her about the shoulders and said: «My darling little sister!»* [11, p. 479].

У даному прикладі спостерігається нагромадження дієслів, які демонструють певну близькість учасників комунікації, їх почуття, бажаність цієї зустрічі (події з книги доводять той факт, що персонажі не бачилися досить довгий проміжок часу, про що і свідчать обійми, поцілунок, тримання за руки).

Привітання – це двосторонній акт комунікації, який вимагає відповіді, тобто привітання у відповідь. Мета привітання полягає в ініціюванні мовного контакту. Критеріями правильності вибору мовних, синтаксичних одиниць, які реалізують привітання, є результативність та ефективність впливу на партнера спілкування. Привітання можуть виражатися вербальними та

невербальними формулами, однак, найчастіше, ці два способи поєднуються, щоб увиразнити початок комунікативного акту.

Список використаних джерел:

1. Аршавская Е.А. Речевой этикет современных американцев США (на материале приветствий) / Е.А. Аршавская // Национальная специфика речевого поведения. – М.: Наука, 1977. – С. 268-277
2. Косериу Е. Современное положение в лингвистике / Е. Косериу // Известия АН СССР. Серия литературы и языка, – 1977. – № 6. – С. 45–47.
3. Красных В.В. Виртуальная реальность или реальная виртуальность / В.В. Красных. – М. : Изд-во Диалог, МГУ, 1998. – 352 с.
4. Лендел Ж. Обращения, приветствия и прощания в речевом этикете современных венгров / Ж. Лендел // Национальная специфика речевого поведения. – М.: Наука, 1977. – С. 193-218
5. Макаров М.Л. Интерпретативный анализ дискурса в малой группе / М.Л. Макаров. – Тверь : Изд-во Твер. гос. ун-та, 1998. – 200 с.
6. Макаров М.Л. Основы теории дискурса / М.Л. Макаров. – М. : Гнозис, 2003. – 280 с.
7. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації / Г.Г. Почепцов. – К. : Спілка рекламистів України, Українська асоціація паблік рілейшнз, 1996. – 175 с.
8. Степанов Ю.С. Между системой и текстом – дискурс / Ю. С. Степанов // Язык и метод. К современной философии языка. – М. : Языки русской культуры, 1998. – С. 655–688.
9. Bronte Judith. Journey of the Heart [Electronic resource]. – Access mode : http://judithbronte.com/pdf/Journey_of_the_Heart.pdf. – (27.11.2016).
10. Dijk T.A.van. Ideology : A Multidisciplinary Approach / T.A. van Dijk. – London : Sage, 1998. – 147 p.
11. Mitchell Margaret. Gone with the wind [Electronic resource]. – Access mode : http://campbellmgold.com/archive_ebooks/gone_with_the_wind_mitchell.pdf. – (27.11.2016).
12. Schefflen A.E.. Body language and social order. Communication as behavioral control / A.E. Schefflen, A. Schefflen. Prentice-Hall, Englewood Cliffs. N.Y., 1972.
13. Welch William F. Terror at Tahoe [Electronic resource]. – Access mode : <http://free-pdf.net/ebook.php?id=BBDzaQZ9aRYC>. – (27.11.2016).

Ковальчук Л.В.

асистент,

*Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки*

ДО ПРОБЛЕМИ ДЕКОНТЕКСТУАЛІЗАЦІЇ ПРЕДМЕТА ДУМКИ МОВЦЯ В ДИСКУРСІ

Актуальність студіювання контексту як багатоаспектного лінгвістичного феномену важко переоцінити в умовах загальної спрямованості когнітивно орієнтованих досліджень на вивчення контексту як ментального утворення, що опосередковує процеси продукування та інтерпретації дискурсу.